

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Casus VIII. De obligatione compensandi damnum datum &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

CASUS VIII.

De obligatione compensandi damnum datum &c.

Clepander fur noctu cum lumine domum Caii ingressus horologium, vestes, aliæque mobilia domestica furtô furripit, & relicto domûs ostio aperto aufugit, dumque domo egreditur, casu, & præter suam intentionem domum incendit. Horologium furtivum postea pretio 30. fl. vendit Titio bonæ fidei emptori, qui rursus illud distrahit pretio 30. fl. quos omnes donat Antonio nepoti suo ad Studia abeunti.

QUÆR. I. An Clepander fur teneatur damnum resarcire, quod ex incendio domûs passus est Cajus?

QUÆR. II. An fur relinquens ostium domûs, in qua furatus est, apertum teneatur etiam ad compensandum damnum datum ab alio fure, qui reperiens ostium apertum, domum & ipse ingreditur, & furatur?

QUÆR. III. An Antonius nepos, & ipse Titius, rescientes postea horologium fuisse furtivum, ad aliquam restitutionem teneantur?

86 **A**D I. Q. Tenendum est cum Molina *D. 728. n. 2. Lug. D. 18. Sect. 4. n. 87. Dicastill. D. 3. n. 72.* aliisque Clepandrum non obligari ad compensanda damna per illud incendium Cajo illata. Ratio est, quia, ut arguit Molina, Clepander neque tenetur ad damnum compensandum ex contractu, neque ex lege aliqua positiva, cum nulla talis reperitur, & (siqua foret), esset illa pœnalis, & ante sententiam non obligaret, neque tenetur ex delicto, seu injusta acceptione, quia

actio illa quoad eas circumstantias non fuit formaliter injusta, sicut injusta non esset, si Clepander non animo furandi ex legitima causa domum illam ingressus fuisset; incendium enim non prævidebat, & illa luminis gestatio non erat formalis læsio juris, quod Cajus habebat in domum suam, hoc ipso, quòd talis gestatio ex se non afferat proximum periculum incendii domûs, nec gestare lumen per domum alienam ex se sit contra justiciam; quia illud periculum incendii est valdè remo-

H 3

tum,

tum, & per accidens, nec iustitia obliget ad præcavenda pericula adeo remota, & non prævisa.

Quòd si in posito casu Clepander ingrederetur Caji domum ad furandum vestes, aliaque, & præter intentionem incenderet domum, & sic etiam vestes comburerentur, quas furari volebat, neque tunc pretium vestium restituere teneretur; quia obligatio restituendi valorem rei furtivæ pereuntis apud furem oritur ex furto in effectu posito; non autem ex affectu furandi, quia quamdiu furtum non est commissum cum effectu, non est illata injuria cum effectu circa rem illam, sed solum in affectu, quod non sufficit ad inducendam obligationem restituendi.

Quòd si vestes quidem apprehendisset, sed tamen eas aliò non deportasset, sed dum alia simul accipere tentat, ortò incendiò, etiam illæ comburerentur, eo invito, adhuc non obligaretur vestium pretium restituere, quia hæc sua acceptio non fuisset causa efficax damni, hoc ipso, quòd eodem modo fuissent comburendæ, quamvis non attigisset; quoties autem res furtiva perit apud furem eodem modo peritura apud Dominum, per se non datur obligatio restituendi.

57 Ad 2. Q. Dicendum est in po-

sito casu Clepandrum ostium domus apertum relinquentem obligari ad resarcienda damna etiam ab alio fure illata. Ita Lugo l. c. Dicastill, n. 70. Tambur l. 6. c. 4. §. 2. Sporer tr. 4. c. 2. n. 193. la Croix l. 3. p. 2. n. 169. aliaque. Ratio sumitur ex regula communiter recepta, quòd scilicet dans operam rei illicitæ non teneatur ad compensandum damnum, quando illius actio propter periculum damni inferendi non est prohibita ex debito iustitiæ, sed est duntaxat contra aliam virtutem, nec ullo modo prævideatur damnum inde per accidens oriturum, ut si v. g. die festo labores, & hac occasione præter tuam intentionem, accenso igne, comburantur alienæ segetes. Econtra verò dari obligationem compensandi damnum tunc, quando actio propter tale periculum est contra iustitiam, seu contra jus alterius, quod habet, ne talis actio ponatur. Atqui actio Clepandri effringendi fores, ostiumque aperiendi, atque illud apertum relinquendi, ut alii ingredi possint, est contra iustitiam, seu jus Caji, quod habebat ad conservationem rei suæ in domo sua clausæ, propter periculum, cui rem familiarem exposuit, & quidem proximum, ac per se, quia occasio ostii aperti de se est allectiva furis ad furandum; atque adeo obligabitur ex delicto formaliter commissò etiam in ordine ad illam
cir-

circumstantiam, & periculum illius damni ad illud inde ortum compensandum.

- 58 Ad 3. Q. Notandum, sciendumque est, præscindendo à speciali contractu, & legis aut Judicis dispositione, duas duntaxat esse radices seu titulos restitutionis, ut tenet communissima TT. cum S. Th. 2. 2. q. 62. a. 6. & 7. Prima est *res accepta*. Secunda, *injusta acceptatio*.

Ex radice, seu titulo *rei acceptæ* restituere obligatur quicumque rem alienam possidet, ac retinet, etiam sine sua culpa formali, sive dein res extet in se, sive in æquivalenti, in quantum scilicet factus est inde ditior, & quidem per se tenetur rem restituere, quamprimum intelligit, esse alienam; quod si tunc eam omnino restituere nollet, non tantum ex re accepta, sed etiam ex titulo *injustæ* acceptionis reddere teneretur, tanquam injustus possessor.

Ex radice, seu titulo *injustæ* acceptionis ad restitutionem tenetur quisquis alterum voluntariè, & per culpam, seu injuriam formalem damnificavit, etsi inde non sit factus locupletior, imò etsi ipse damnum inde passus esset, ut si v. g. meam domum incedendo, tua quoque vicina domus confrastrasset; & hic quoque titulus

fundatur in ipso jure naturæ dicente: quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris, & si aliàs hic titulus non fundaret obligationem restitutionis, via panderetur innumeris fraudibus & furtis, rebusque humanis pessimè consultum foret, nec humana Societas, & Respublica satis conservari possent.

Ex his patet, graviolem esse obligationem restituendi ex *injusta* acceptione, quàm ex re accepta; ex hac enim non teneris, nisi res apud te formaliter extet, vel æquivalenter, in quantum factus es ditior, ut dictum est, adeoque si res aliena casu, aliove modo destructa fuerit, vel perierit absque tuo lucro, aut culpa, ad nihil teneris. Contrà verò ex *injusta* acceptione teneris, quamvis res nullo modo extet, nullumque commodum, sed potiùs damnum inde retuleris, & insuper teneris omnia damna inde secuta relarcire,

Porro ad contrahendam obligationem restituendi ex titulo *injustæ* læsionis duo sunt necessaria, scilicet ut damnum illatum sit, & ut sit illatum contra justitiam, sive per injuriam, non autem contra alias virtutes: Unde qui non succurrit proximo indigenti, quando tenetur, non dando v. g. Eleemosynam, peccat quidem,

dem, sed ad restitutionem non tenetur,

60 Ex modò dictis colligitur responsio ad 3. Q. Si enim Cajus bonæ fidei emptor rem alienam à se bona fide emptam alteri eodem pretio vendat, & ejus pretium Antonio nepoti donet, aliàs non donaturus, nec aliud donum recipiatur ab eo recipiat, nec Cajus, nec Antonius nepos tenetur ad aliquid rei domino restituendum. Non Cajus, quia ipse rem alienam nec in se, nec in æquivalenti detinet, adeoque non est inde factus ditior. Non Antonius nepos, quia hic non est factus ditior ex re aliena, sed ex pretio sibi donato, cujus dominium ipse Cajus, jure ita disponente, acquisivit per venditionem rei prius à se bona fide emptæ factam, *leg. qui vas §. ult. ff. de furtis. Item leg. rem alienam ff. de contrah. empt. & l. ex empto, ff. de actionib. empti.* Aliud esset, si Cajus pretium alteri non donasset, sed sibi reservasset; tunc enim teneretur illud Domino comparenti restituere, si Dominus non posset rem suam aliter vindicare, quia tunc ex alieno factus esset locupletior, uti etiam tunc, si tantundem pecuniarum de suis aliàs donasset Antonio nepoti; nam possessor bonæ fidei, qui rem alienam, putans esse suam, alteri donat, aliàs donaturus aliam

rem suam æquivalentem, tenetur illam vel ejus pretium restituere, quia sic parcendo suis rebus factus est ditior, secùs si aliàs nullam ex suis donasset, quia tunc non esset locupletior factus ex re aliena; hinc dixi suprà aliàs non donaturus &c.

Colliges 2. Eum ad nullam obligari restitutionem, qui bona fide equum alienum eodem vel minori pretio, quo eum emerat, alteri vendidit, quia etiam in hoc casu non plus pecuniæ habet, quàm habebat ante rei emptionem, adeoque per hoc non est ditior factus. Contrà verò si possessor bonæ fidei rem alienam vendidit, quam gratis acceperat v. g. à fure sibi donatam, teneri tunc restituere totum pretium, quia toto eo pretio factus est ditior.

Colliges 3. Possessorem bonæ fidei, qui rem emit 20. fl. v. g. & 30. fl. eam vendidit, teneri decem florenos restituere, quia his factus est locupletior, & pretium justum rei venditæ est quasi fructus illius; si tamen rei venditæ excessus proveniat præcisè ex sua industria, ad nihil eum obligari, quia illud auctarium est pretium, seu fructus industriæ, ad eum pertinens, qui industriam adhibuit.

Colli-

Colliges 4. Non posse possessorem bonæ fidei à domino exigere pretium pro restitutione rei alienæ, etiamsi ipsemet eam emerit, quia sic rem domini venderet rei domino, quod juri naturali, & humano adversatur; potest tamen ipse pretium rei emptæ à venditore repetere, si conveniri possit; secus sibi, suæque in emendo incuriæ imputare debet, si pretii jacturam facere debeat.

Colliget 5. Possessorem malæ fidei teneri rem domino restituere, si extat, aut ejus æstimationem si perierit, quantumvis

casu, & sine ejus culpa interierit: imò etsi apud dominum res æquè erat peritura per injuriam alicujus tertii, quia præveniendo alterius tertii injuriam suscepit in se obligationem, quam alter tertius habuisset. Præterea refarcire debere domino omne aliud damnum emergens, & lucrum cessans, cujus damni causa ipse exitit, quia tenetur ex radice injustæ acceptionis dominum rei servare indemnem, eumque in integrum, & ad perfectam æqualitatem restituere, ut docet communis DD. & patet ex *l. bonæ fidei, ff. de acquir. R. D.*

